

GAST AAN HET WOORD 30 - BARTHO HENDRIKSEN: FUNERAIR TOERISME

Bartho Hendriksen (1953) is reisjournalist. Hij studeerde aardrijkskunde en biologie aan de lerarenopleiding in Utrecht. Hij werkte tien jaar lang in een boekhandel te Utrecht en maakte in 1988 de overstap naar de reisjournalistiek. Hij schreef reisgidsen voor *Odyssee Reisgidsen*, *ANWB* en *Capitool Reisgidsen* en reisverhalen voor de *Reisgids* en *TopCamper*. Sinds 2003 is hij redacteur van *Terebinth* en sinds 2013 voorzitter van *De Terebinth*, vereniging voor funerair cultuur.

Begraafplaatsen worden vaak vergeten in reisgidsen. Zeker in Nederland. In een reisgids gaan de stadsbewoners niet dood en als ze al dood gaan zwijgen de gidsen over de plaats waar ze worden begraven of gecremeerd. In een gids over Noord-Holland vind je geen lyrische beschrijving over de Begraafplaats en Crematorium Westerveld, hoewel het oude crematoriumgebouw niet onderdoet voor het Scheepvaarthuis in Amsterdam, beide gebouwen zijn ontworpen door architecten uit de vermaarde Amsterdamse School. En de begraafplaats, mooi gelegen in het duinlandschap, kan wed-ijveren met menig stadspark.

Ikzelf maak me daar ook schuldig aan. Ik heb een aantal reisgidsen geschreven en slechts sporadisch neem ik een begraafplaats mee in de beschrijving van een stad. En ik zou als enthousiast Terebinthlid toch beter moeten weten. Waarom wel een lang verhaal schrijven over de geschiedenis van een stad, terwijl je de plek waar je deze geschiedenis kunt proeven overslaat. Een wandeling over een begraafplaats is iets wat je in het buitenland doet, maar niet in Nederland. Veel mensen weten niet hoe mooi de begraafplaatsen in Nederland zijn en beslist niet onderdoen voor Père Lachaise in Parijs of de Magnificent Seven in Londen.

In een boek over onverwachte plekken in Nederland schreef ik over begraafplaatsen in Amsterdam als minder bekende stadsoasen. De eindredacteur plaatste bij het item een foto van het Vondelpark; ze kon zich niet voorstellen dat ik met stadoases begraafplaatsen bedoelde. Met veel moeite werd de foto vervangen door een beeld van de getemde wildernis van Huis te Vraag.

In *De Begraafplaats* van december 2013 las ik een interessant verhaal over 'Dark Tourism', een ietwat ongelukkige naam voor 'het reizen naar plekken die in verband staan met de dood'. Toerisme op Nederlandse begraafplaatsen is niet sterk ontwikkeld, niet omdat ze toeristisch gezien niet interessant zijn, maar omdat een goede toeristische infrastructuur ontbreekt. Kom je op een begraafplaats dan tref je zelden een informatiepaneel over de geschiedenis van de dodenakker aan, een goede bewegwijzering of een brochure met een wandeling langs de highlights. Een aantal begraafplaatsen heeft het toerisme goed opgepikt met een aantrekkelijke website, wandelingen, plattegronden, rondleidingen en informatiebrochures over funerair erfgoed. Je voelt je er welkom en wordt uitgenodigd om rond te wandelen en te genieten van de rust, flora en fauna, de grafmonumenten en de symboliek. Een begraafplaats is ook bij uitstek een plek om na te denken over de vergankelijkheid van het leven.

Een docent aardrijkskunde vertelde ooit dat een goed onderzoek naar de geschiedenis van een stad begint op een begraafplaats. Daar ligt de geschiedenis als het ware voor het oprapen. Wie waren de goeude burgers, welke beroepen hadden de overledenen, in welke periode waren er veel sterfgevallen en zijn de grafmonumenten uitbundig of sober. Het artikel in de *Begraafplaats* eindigt met een oproep om begraafplaatsen toeristisch in kaart te brengen. Er wordt een student gezocht die dat op zich wil nemen als afstudeerproject. Ik ben al lang geleden afgestudeerd maar als ik toen die kans had gekregen...

voor reactie en contact: b.w.hendriksen@planet.nl